

Nagy Júlia

SIMBA

Olyan kicsi vagyok, hogy a lábam nem ér le a kanapéról,
ott ücsörgök lelkesen Évivel,
mert Évinek a nővére videokazettát küldött Magyarból,
és végre látni fogom az Oroszlánkirályt.
Évi a legjobb barátnőm,
a bátyja számítógépén titokban Windows-háttérképeket nézünk.
Egyszer a cicás kép után egy csóré nénit láttunk,
egy kocsin ülve mosolygott.
Apám még Évit is megverte, amikor felmáztunk a motorháztetőre,
pedig rajtunk volt a tréning, és nem is mosolyogtunk.
Simbát majdnem elsodorja a gnúcsorda,
de Mufasa épp időben utánakap,
mégis hiába minden, mert Zordon lelöki a mélybe.
Zúg a csorda, végigtrappol a szavannán.
Ritmusára üti valaki az ajtónkat.
Anyám kinyitja, s nem hiszem el,
hogy Évi apja jött hozzánk.
Ne vigye még haza! – rimánkodnék neki,
de üvölt, hogy: Segítség, segítség!
Nem én löktem le, nem én löktem le,
anyád a kútban! – zilálja egyre.
Szemeit forgatja, mint Zordon a sziklán.
Apám kiviszi Zoli bácsit a teraszra,
anyám tárcsázni kezd, és románul beszél.
Évivel nem játszatsz többé,
mondja aztán szelíden.
Mire kimegyünk, szirénázik a tűzoltókocsi.
Sosem láttam még előben, hogy milyen szép nagy.
Három rendőrautó is érkezik,
hangosabbak, mint a gnúcsorda.
Nem gyermeknek való, mondja ekkor anyám.
A teraszon Zoli bácsi hangosan sír és röhög,
apám házi pálinkával kínálja.

– Igyál, Zoli, egészségedre!
Anyám kávéfőző a konyhában,
és megint eldalolja azt a szomorú éneket:
*Amott a vízen egy csónak,
benne ül három gróf...*
Évike még 20 sem volt, amikor elsodorta a Maros.
„Rendezetlen dolga volt a víznek ezekkel.”
– ezt később mondta anyám, sokkal később.
Most csak annyit, hogy menj, szívem,
nézd a rajzfilmet tovább.
Olyan kicsi vagyok, hogy a lábam nem ér le a kanapéról,
sorban potyognak a mélybe a hiénák,
Simba legyőzi a gonosz Zordon bót,
Mert az élet az úr, lelkünk szárnyaló,
Rosszon győz a jó, ez így való,
Mert az élet, az élet az úr.

VIZET

Aztán húsvét negyednapján, amikor anyám arra készült, hogy becsomagolja a megmaradt piros tojásokat a kolléganőinek, apám megvadult spanyol bikává változott. Patái beletrappoltak a tojásos kosárba.

Kislányként úgy szerettem játszani otthon, mintha az udvarunk lenne a világ közepe. Itt történt egyszer, hogy apám húga beesett a kútba. Talán a kútmanók húzták be, talán az üres üvegek, senki se tudja.

– Ilus, Ilus! – kiáltotta, míg abba nem hagytam a labdázást. A szomszéd angyalok húzták ki, mert bár apám is lement utána, végül mégis egyedül mászott át a káván.

Amikor kihúzták, akkor néztem be először a kútba. Szép kút volt, se túl mély, se túl vizes. Tágas.

– Vigyétek el innen a leánykát, még baj lesz belőle!

Aztán meg is lett a baj. Ott feküdt apám a konyha csempéjén tojássárga bajuszával, és horkolt. Anyám sírt, én kacagtam. Anyám húzta apámat, én húztam anyámat, engem Pöttyös kutya ráncigált, mégsem tudtuk megmoz-

dítani. Aztán szépen betakartuk. Becsomagoltuk az iskolatáskámba a matematikfüzetet. Meg még két bugyit.

Pakoltam volna mást is, de a táska nem bírta. Így, licsi-loccs... hát nem ott van a kicsikút? Még benne élt a kútmanó. Rábíztam hát mindent:

Pöttyös kutya halk nyüsztését, amikor elköszöntem tőle – a kútmanóra!

A magyar- és biológiafüzetet, amiknek a hiányát nem tudtam másnap megmagyarázni az iskolában – a kútmanóra!

A biciklit, amivel elsöktünk, és azt mondta anyám, látod, fiam, most mi is úgy keresünk szállást, mint József és Mária, csak nekünk drótból van a számár – a kútmanóra!

Az idegenhez intézett kérdést, hogy aludhatunk nálatok egy éjszakára, aztán ott laktunk fél évig – a kútmanóra!

Az első vallásórák színezőt, amit akkor kaptam, amikor megtudtam, hogy létezik vallásóra – a kútmanóra!

A kazettafonomat és a videokazettáimat, amiket néném csempészett ki a szobámból, amíg apám hátul kapált – a kútmanóra!

Az első színes kamerás mobilt, amit azért akartam, hogy lefényképezhessem a buszsofórt, akibe belezúgtam – a kútmanóra!

A posztereket, amikről nem ismertem fel Britney Spearst és Christina Aguilérát, és kikacagtak az osztályban, mert águilérának olvastam – ezt is rábíztam a kútmanóra!

Aztán húsvét negyednapján, amikor anyám elmondta, hogy a bevadult spanyol bikának agydaganata van, kínomban heherésztem.

– Fiam, úgy reagálsz, mintha azt mondtam volna, hogy hány bolhája van Pöttyösnek!

Ha már elpusztul a bika, legyen a kútjában bolha! És lett bolhából elefánt is, pedig akkor már mindent elvihettem volna! De akkor már a kutyának se kellett. Így aztán mondatokat hajigáltam bele:

„Gyere ide, te mangalica! Olyan a segged, mint egy lipicai lónak!” – a kútmanóba!

„Fiam, olyan vagy, mint apád, nem lesz semmi belőled!” – a kútmanóba!

„Nagyapád is ivott, apád is ivott, bátyád is ivott, nénéd is iszik!” – a kútmanóba!

„Gyertek, fiam, ott üres az a ház, költözzetek oda!” – bele azt is a kútmanóba!

És nem tudom kilapátolni már a sok összekuszálódott holmit, hiába jön-nének újra a szomszéd angyalok! Bárcsak magától elnyelné a kút, és felfakadna ismét a forrás...

- Aki ebből a vízből iszik, ismét megszomjazik, de aki abból a vízből iszik, amelyet én adok neki, soha többé meg nem szomjazik...
- Add nekem azt a vizet, hogy ne szomjazzam, és ne kelljen idejárom meríteni!

APÁM

amikor tizenhárom leszek, alig látom
az apámat. ha nem vagyok az övé teljesen,
hétvégi gyermeket nem kér, mondja,
a gyermektartásdíjat kiszórja a teraszra,
a bejárati ajtó zárva. apámat sosem ismerem
meg igazán, s amikor ismerni kezdem az Istent,
eltöprengek azon, hogy milyenek az apák.
amikor tizennégy leszek, ő már negyvenhárom,
és az egyetlen vagyok, akinek nincs ott az apja
a konfirmálásán, pontosabban Verának sem,
de az ő apja tényleg halott. decemberben beenged,
arra kér, másoljam le a versét, csúnya az írása,
nehezen olvasható, elmossa a szavakat a könnyem.

*Aranyló galuskaleves a fehér abroszon,
Jer, édesapám, születésnapja van éppen,
Ünnepel a család a decemberi napon,
S az ünneplésnek vége nem léssen.
Felrezzzen álmából, kiborul a pohár,
Vízben úsznak az elszáradt morzsák.
évekig rettegek, hogy megöl a betű,
mégis írok, talán tőle örököltem:
állatpatikákat keresek,
férfiakat összevágok,
míg egy jó apát találok,
apát, apát, édesapát!*

felőtt vagyok már, amikor élni hagy az írás.
amikor tizenöt és fél leszek, apám koporsójára
mások írnak: élt ötvenkilenc évet. mennyit élt valójában,

azon gondolkodom, s nézem a képen a harmincas éveiben járó, fekete hajú férfit, fehér ingben, s nem kívánom soha, hogy lett volna fiatalabb. arról álmodok, ha korábban születek, talán meglátom, hogy milyen volt, amikor színházba vett bérletet. születésem előtt tíz évvel apám idegen nőknek udvarol, sportrepülőket vezet, ejtőernyőzik, és ő az egyetlen a faluban, aki egyetemen tanul. születésem előtt két évvel apámnak meghal a lánya. álmában újat kér az Úrtól, pedig sosem hisz, a lelkészt is elűzi családlátogatáskor, s amikor megkap, már nem érdekli semmi. amikor utoljára látom a kórházban, úgy beszél, mintha verset szavalna, a Paradicsom várótermében képzeletben magát, azt mondja a lelkész, elborult már az elméje. harmincegy leszek, amikor az új főnököm azt kérdi tőlem, hogy naponta hányszor hívom fel az apám, és megkérdezek-e tőle minden apróságot? harmincegy leszek, amikor elkezdem tanulni az írást, és néha felriadok, hogy ezt én írtam-e, vagy az apám?

BORJÚ

Öt nap, négy éjszaka telt el, amióta ismét ebben a házban lakom. Nem a saját szobámban alszom. A szüleim szobáját bezártam, az előszobát néztem ki magamnak. Hogy is aludhatnék a gyerekszobában? Már nem emlékszem az ágyneműtartón sorakozó babáim nevére sem, hogyan tudnék elköszönni tőlük lefekvés előtt? Apámék szobájában megállt az idő, megállt a szag is a dohánytól besárgult függönyökben, megállt a szű is az asztal lábában. Megállt a betű az eldőlt könyvekben. Ott lehetetlen aludni.

Szép örökség: nagy, tágas ház, és bár minden régi, teljesen bútorozott. A sőberágyat választottam, de nem nyitom le. Este beleülök, és valahányszor elszenderülök, felriadok, kényelmetlen. Olyan, mintha vallatáson volnék, de hiába ébredek, senki sem kérdez semmit.

Ha mégis elalszom, álmomban magamat látom. Ott szaladgálok anyám körül, és amikor apám alszik, azt mondom neki, menjünk el, menjünk el, men-

jünk el! Anyám csomagolni kezd, megtelik egy hátizsák, és az éjszaka közepén elmegyünk.

Végigosonunk a falun, olyan utcákban, ahol még sosem jártam. Anyám megáll egy háznál, és halkán megkopogtatja a gázcsövet. A tornácon felgyúl a villany, kijön egy idős asszony. Valamit tátognak egymásnak, figyelek, de mégsem hallok, aztán sírnak, és bemegyünk. Reggel azt mondja anyám, fiam, ő a nagymamád. Honnan tudhatná egy ötéves, hogy bár sosem látta, van neki még egy nagyanyja. Honnan tudhatná egy ötéves, hogy mit jelent az, hogy az anyját elszöktették, kitagadták, majd visszafogadták?

Őt napja ülök ötévesen egy idegen asszony házában, és nem tudom, hogy meddig lehet ezt bírni. Hol van a hintám? Hol vannak a bújócskázós bokraim? Hol van a kutyám? Hol van az igazi nagymamám, akit ismerek?

A nem igazi nagymamám festéket vesz nekem, rajztömböt. Rajzolok. Hintát, bokrokat, kutyát, igazi nagymamát. Anyámmal mosolyognak:

– Jót tesz a leánykának – mondják.

– Kapsz majd másikat – mondja a nem igazi nagymamám anyámnak. – Kapsz olyant, aki nem iszik. Ha kell a tehén, kelleni fog a borja is.

Felébredek és bölintok, mert igaza volt. Lett aztán másik, lett, aki nem ivott, lett, akinek kellett a borjú is. Csak a borjút nem kérdezte soha senki, hogy neki mi kell. Tudja-e egyáltalán egy ötéves borjú, hogy neki mi kell?

Most hiába várok, nem jövök. Magam helyett apám az, aki meglátogat. Kilép a kulcsra zárt hálósobából, és megkérdezi:

– Hát mégis visszajöttél, fiam? Anyád hol van?

Ülök a sötétben a sőberágyon, csak a szám mozgását érzem, hang nem jön ki.

Hogy magyarázkodjak annak, akit évek óta föld borít? Mit mondjak annak, akit elhagytam és elhagyattam? Mennyire szabad komolyan venni, hogy mit mond egy ötéves? Mennyit ér a szava? Hogy mondjam el, hogy egy ötéves nem tud semmit?

SZÜRKÜLÖDÖTT

Szürkülődött, amikor megérkeztünk a házhoz. Miki a lehető leghatékonyabban akarta letudni az egészet, már az ajtóban elővette a zsákokat. Én a konyhában kezdtem, ő az előszobát rámolta. Nem hittem volna, hogy

ilyen gyorsan fog menni. Megkönnyebbülve nyugtáztam, hogy alaptalanul szorongtam. Miki a hálósobában folytatta, nekem a gyerekszoba jutott. A dohos levegőtől hirtelen összetöpörödtem, megrövidültek a karjaim és a lábaim, és újra négyéves kislánként álltam a nagyra nőtt szobában.

Miki átkiáltotta, hogy szerinte az ingek mehetnek egyenesen a kukába, nincs amit azokból válogatni. Átfutott a hideg a hátamon, amikor tudatosult, hogy apám hangján hallom a férjemet. Visszahümmögtem neki, és lerogytam az ágyra. Velem szemben a falról Matyi gyerekkori képe mosolygott rám, mellette, a nagy bronzszínű keretből az anyja, a sor végén pedig a kétéves Jucika húzta vigyorra a száját. Elborzadtam a festményszerű színezett fényképektől, és nem tudtam visszaemlékezni, hogy milyen volt ebben a szobában élni.

– Vannak valami régi számlák, szerinted azok még kellenek? Talán gáz vagy áram, nem jövök rá...

– Megnézem mindjárt, ne dobd ki! – kiáltottam át a szomszéd szobába, de már hallottam, hogy szakad a papír. Nem tudtam eldönteni, hogy vajon visszatért apám, vagy kezdek bekattanni.

Próbáltam rámolni, de alig haladtam. Minden játék ismerős volt, de nagyon idegen is. Nem nekem vették, mindet Matyitól és Jucikától örököltem. Talán inkább Matyitól. Jucika nem élt annyit, hogy saját játécai legyenek.

– Nézd csak, megkaptam apád szakdolgozatát. Tudtad, hogy a lótenyésztésről írt? Meg akarod tartani?

Bólintok, hogy igen, meg akarom tartani, még talán el is olvasom, hátha valamit megtudok róla végre, hogy ki volt ő, és hogyan gondolkodott, milyen volt fiatalkorában, amikor még valóban élt.

Az ágy fölötti polcon régi VHS-kazetták: *Vuk*, *Fakopáncs Frici*, *Oroszlánkirály*. Megfelelően az otlétem céljáról, elindítottam az egyiket. Meglepetésemre nem rajzfilmet láttam, hanem a családomat. Matyi esküvője játszódott le előttem '94-ből. Apám jókedvű volt, látszott, hogy már reggel megkóstolta a vendégeknek kitöltött bort, anyám kötényben próbált fontoskodni, bizonyítani, hogy ő is létezik. A szemében őszinte öröm ragyogott, mert beteljesülni látta, hogy a nála alig két évvel fiatalabb mostohafia meg-nősül, elköltözik a házból, ő pedig végre normális házaseletet élhet apámmal. Matyi anyja büszkén mosolygott fiára a bronzszínű keretből, Jucika pedig azon nevetett, hogy nicsak, milyen szép családi eseménytől szabadította meg magát a korai távozásával.

Aztán felgyorsultak az események, a vőlegény búcsúztatója teljesen kimaradt a filmből. Hirtelen felvillant egy emlékfoszlány, melyben anyám a

videóssal keresett engem a kertben, mert a szomszéd gyerekek kihívtak hógolyózni.

– Miért nem válaszolsz, ha szólítalak?

Nem tudtam eldönteni, hogy apám hangját hallottam-e a kertben, vagy a férjemét.

– Találtam egy téli gyereksapkát, vajon a tiéd volt?

Megfordultam, megtapogattam. Igen, ez kivételesen az enyém volt.

– Hátborzongató ez a szoba. Nem lehetett szép itt a gyerekkorod.

– Már egyik sem él... – mutatok a videó felé.

– Legalább nem kell osztozkodni.